בעזרת השם יתברך

אשי ישראל

השיעור השבועי

מפי פורינו הרה"צ
רבי **יצחק שמואל אהרן לעזער** שליט"א

גליון
תפ"ד

פרשת
ויצא
תשפ"ה

ניתן לשמוע את השיעור בקו החדש:
בארץ ישראל: 077-2233-223, בארה"ב: 845-510-6314

חסדי השם יתברך, אנחנו אוחזים בפרשת **ויצא**, ומקובל אצל צדיקים, שזו הפרשה של 'מציאת הזיווג' ו'שלום־בית', כי כאן בפועל ממש יעקב אבינו יצא לחפש ולבקש בת־זוגו, ובכל מילה וכל אות של הפרשה יש לימודים חיים, הן במציאת זיווגו של אדם והן בשלום־ביתו, כי מבואר בפרשה שיעקב אבינו זכה למצוא זיווגו וגם להתחתן ולהקים שבטי י"ה - שכולם נולדו בפרשה זו, מלבד בנימין.

מובא בזוהר הקדוש, שיעקב אבינו ידע שהשלימות מוכרח להיות בארץ ישראל, דהיינו ה'**י"ב שבטי י"ה**' וקיום ה"**מיטתו שלימה**" - הכל מוכרח להיות בארץ ישראל, ואז ידע שהוא יורש את השכינה הקדושה, ותהא קומה שלימה, שזה ילווה את עם ישראל עד סוף כל הדורות... ולכן מיד כשנולד יוסף הצדיק, הוא הבין שעליו להזדרז לצאת מבית לבן, להגיע לארץ ישראל, ואז נולד בנימין - כמבואר בפרשה הבאה, שהם כבר הגיעו לארץ ישראל, ואז נשלם ה'**י"ב שבטי י"ה**'.

והנה מתחילה הפרשה: "**וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע וַיֵּלֶךְ חָרָנָה**"; יעקב אבינו צריך לצאת עכשיו מבאר שבע, שזה היה מקום בית אביו ואמו, איזה מקום קדוש וטהור! אבל הנה ההורים שולחים אותו... הם שולחים אותו לחפש זיווגו ולהתחתן, שזוהי - כמובן - התכלית לאדם.

אבל יעקב אבינו ידע, שלפני שהוא מתחיל להתעסק בדברים כאלו - מוכרח להיות לו שורש מאד חזק בתורה ובעבודת השם יתברך, והוא נטמן בבית שם ועבר ארבע־עשרה שנה, עד שהוא היה מוכן להמשיך הלאה, כי הוא הבין

'לאן הוא הולך'... - לבית לבן הארמי, שאביו הוא בתואל הארמי, והוא מכיר אותם כבר... האמא שלו - רבקה - באה מהמשפחה הזאת, והוא יודע 'מה קורה שם'... ועל־כן הוא מכין את עצמו לפני שהוא מגיע לשם.

וזו התחזקות נפלאה לבחור, כמה הוא צריך - כבר בצעירותו - להכין את עצמו! זו החשיבות של בחור, שכבר בשנות בחרותו - בישיבה, הוא כבר חושב על התכלית! לא משנה מתי הוא יזכה להגיע לזה - אבל הוא כבר מעכשיו חושב על התכלית! לא מתפתה ליבו אחר כל־מיני שטויות והבלי עולם־הזה! אבל זה ניסיון... רבינו אומר (ספר המידות, תשובה, סעיף עג): **'הָעֲבְדוּת שֶׁאָדָם עוֹבֵד אֶת הַשֵּׁם בְּבַחֲרוּתוֹ כָּל יוֹם, עֶרְכּוֹ יָקָר מִשָּׁנִים רַבּוֹת שֶׁל עֲבוֹדָה לְעֵת זִקְנָתוֹ'**; יום אחד של עבודת השם בימי הבחרות - שווה מהרבה שנים בימי הזִקנה!

ואף שבפשטות זה סובב על בחור, והנה אדם יגיד: 'פספסתי ואיבדתי את שנות הבחרות שלי... לא ידעתי... מה אוכל לעשות?'... אבל רבינו מחדש אותנו תמיד! רבינו עושה לנו תמיד ענין של **"אֲנִי הַיּוֹם יְלִדְתִּיךָ"** (תהלים‫ב, ז)! כי **'בחור'** זה ענין של **'מובחר'** - הזמן המובחר של החיים, נמצא א"כ, שמיד כשאדם מכניס את עצמו בעבודת השם, הוא מתחיל לחשוב על התכלית, הוא ג"כ נקרא כמו **'בחור'**.

אנחנו מברכים בכל יום: **"אשר בחר בנו מכל העמים"** - שהקב"ה בחר בנו מכל העמים, ויכולים להגיד את זה ג"כ על הענין האמור - "אשר **'בחר'** בנו", שיש דרך לאדם לעשות עצמו כמו **בחור**, ומה זה 'בחור'? שאין עליו עדיין עול הפרנסה ושאר הדברים שלוקחים מן הזמן, כי באמת כשיש את עול הפרנסה וכו' - זה לא כ"כ קל להספיק הרבה וכו', ואצל בחור - יש הרבה יותר זמן, **אבל בחור צריך שכל!** ואכן, בגלל שימי הבחרות זה זמן כ"כ מעולה, לכן היצר הרע מתגבר נגד הבחור מאד חזק לפתות אותו לכל־מיני שטויות ולבטל את הזמן - עם סיגריות וכל־מיני דברים שרק מפריעים לאדם! מפריעים לבריאותו ברוחניות, מפריעים לבריאותו בגשמיות! **בחור צריך לדעת: 'יש לי את הזמן הכי מובחר בחיים שלי, עלי לנצל את זה!'** איך מנצלים את זה? בתורה, בתפילה, ובפרט אם אין לאדם עול פרנסה - **כמה עליו להשקיע בלימוד התורה!**

ואכן, בחור יכול ללמוד ביום אחד כמו כמה שנים לעת זִקנותו! לפעמים אדם מבוגר - אין לו כח... כמה הוא יכול ללמוד? אבל בחור יכול ללמוד כ"כ הרבה פרקים משניות, דפים גמרא וכו' וכו', לרכוש לעצמו רכוש אשר "עַיִן לֹא רָאָתָה"! אבל על זה צריכים שכל... **צריך להיות מקורב לצדיקים כדי לדעת מה חשוב בחיים!**

יעקב אבינו התגדל בבית יצחק ורבקה, אז הוא יודע מה זה 'לימוד התורה', הוא יודע מהו הענין שאדם יזהר על ימיו ולילותיו, שלא יפספס אותם

ח"ו עם שטויות... ואמנם קשה להגיד את זה לבחור, כי בחור אומר 'אני עוד צעיר, יש לי זמן'... **יש לך זמן? הכל פורח 'כהרף עין'! הנה היית ילד, הנה נעשית בר־מצוה, והנה כבר הולך להתחתן... ואם עשית לעצמך קביעות חזקה כשהיית בחור, אזי** (משלי כב, ו) **"חֲנֹךְ לַנַּעַר עַל פִּי דַרְכּוֹ גַּם כִּי יַזְקִין לֹא יָסוּר מִמֶּנָּה" - קבעת לעצמך שיעורי תורה בכל יום: שנים מקרא ואחד תרגום, פרקים משניות, דפים גמרא, ושאר הלימודים שרבינו מזכה אותנו, אם עושה לעצמו חיוב חזק - זה נשאר אצלו תמיד!**

ואומר רבינו בשיחות הר"ן (סימן יט) **'שֶׁאִפְּלוּ אוֹתָן הָאֲנָשִׁים הָרְחוֹקִים מִן הַקְּדֻשָּׁה מְאֹד שֶׁנִּלְכְּדוּ בִּמְצוּדָה רָעָה עַד שֶׁרְגִילִין בַּעֲבֵרוֹת חַס וְשָׁלוֹם רַחֲמָנָא לִצְלָן רַחֲמָנָא לִשְׁזְבָן'** - אדם מתגבר עליו יצרו, ו'מה יעשה הבן שלא יחטא'?... יש הרבה ניסיונות בחיים! ממשיך רבינו: **'אַף־עַל־פִּי־כֵן, הַכֹּחַ שֶׁל הַתּוֹרָה גָּדוֹל כָּל־כָּךְ עַד שֶׁיְּכוֹלָה לְהוֹצִיא אוֹתָם מִן הָעֲבֵרוֹת שֶׁרְגִילִין בָּהֶם חַס וְשָׁלוֹם. וְאִם יַעֲשׂוּ לָהֶם חֹק קָבוּעַ וְחִיּוּב חָזָק לִלְמֹד בְּכָל יוֹם וָיוֹם כָּךְ וְכָךְ, יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה, בְּוַדַּאי יִזְכּוּ לָצֵאת מִמְּצוּדָתָם הָרָעָה עַל יְדֵי הַתּוֹרָה, כִּי כֹּחַ הַתּוֹרָה גָּדוֹל מְאֹד'**; זאת אומרת: העצה היחידית איך להינצל, איך להישמר, ואיך להפוך את הירידות לעליות, זה רק ע"י לימוד התורה! וכן ע"י עבודת התפילה! א"כ הוא לא מתפעל ממה שעובר עליו מצד יצרו הרע, אלא הוא יודע **'אם ישנה כזאת התגברות, אני צריך עכשיו להזדרז יותר!'**.

ואין הדברים אמורים רק כלפי בחור היושב בישיבה, אלא גם כל אדם שמחליט להכניס עצמו בעבודת השם יתברך ו**'לבחור'** בחיים טובים, בחיים אמיתיים, הוא **'בוחר'** להיות מקורב לצדיקים, לציית להם, לקבל את הלימודים שלהם, אז הוא ג"כ נחשב כמו **'בחור'** - 'עכשיו אני מתחיל את החיים שלי!'...

אבל אדם צריך להיות חזק, וכלשון רבינו שם: **'וְאִם יַעֲשׂוּ לָהֶם חֹק קָבוּעַ וְחִיּוּב חָזָק לִלְמֹד בְּכָל יוֹם וָיוֹם כָּךְ וְכָךְ, יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה'**! ומה הכוונה "ללמוד **'כך וכך'**"? מוהרא"ש היה אומר, שיש קבלה מאנשי שלומינו, ש**'כך וכך'** סובב על **ח"י פרקים משניות**, ואם בחור מרגיל את עצמו באמירת ח"י פרקים משניות - אשרי לו ואשרי חלקו! ואם יכול להמשיך גם אחר החתונה - בוודאי אין למעלה מזה, ואם זה קשה בשבילו - לפחות שילמד כמה פרקים, שני פרקים, או לכל הפחות פרק אחד, כך הוא יודע שהוא עשה **'קביעות חזקה'** בלימוד התורה, וזה יוציאו מכל מה שהסמ"ך־מ"ם מתגבר עליו, רח"ל, וסוף־כל־סוף הוא יֵצֵא המנצח! וכן הוא בעבודת התפילה, שהוא איננו מזלזל בזה ח"ו, כי תורה ותפילה צריכים ללכת ביחד!

בליקוטי־מוהר"ן, בונה רבינו ז"ל בניינים נפלאים עפ"י המובא בפרשת השבוע - על עבודת התורה והתפילה ביחד, כך מסביר רבי נתן בליקוטי־הלכות, הלכות ר"ח, הלכה ה' [והכל בנוי על ליקוטי־מוהר"ן, חלק א', סימן

י"ב], שכל הסיפור של יעקב ורחל ולאה, זה ענין של תורה ותפילה, היינו שאדם זוכה לעשות לעצמו קביעות הן בלימוד התורה והן בעבודת התפילה!

השיחה הזאת בליקוטי־הלכות היא ג"כ אחת מהשיחות שהיה מוהרא"ש אומר שהן שיחות של **'ביטול הבחירה'**, שהיא הלכה ארוכה בה רבי נתן מסביר שכל העניין של יעקב אבינו שהלך לבית לבן, ורצה מקודם להתחתן דייקא עם רחל, ומן השמים סיבבו שיתחתן מקודם עם לאה ואח"כ רחל, מסביר רבי נתן: רחל מרמז על ענין התורה, וכדאיתא (ליקו"מ ח"א סי' יב) עה"פ (ישעיה נג, ז) "וּכְרָחֵל לִפְנֵי גֹזְזֶיהָ" שזו תורה שבעל־פה, שהכל גוזזים ממנה הלכות, שזוהי כל התורה - שצריכים ללון בעמקה של הלכה, ולמצוא את ההלכה בכל מקום, וכמו שגוזזים מרחל (כבשה) את הצמר שלה - כך צריך לעשות עם לימוד התורה - מכל הלימודים שאדם לומד, ללמוד את ההלכה.

כמה חשוב לימוד הלכה! כמה רבינו הדגיש את החשיבות של לימוד הלכה! צריכים בכל יום, חוק ולא יעבור! הן ללמוד הלכה, והן שילך לשיעורי הלכה, כך ידע הלכה! אם אדם לא יודע הלכה - "אין עם הארץ חסיד" (אבות ב, ה)**, הוא לא יודע אפילו מאיפה להתחיל... אדם צריך ללמוד הלכה! ללכת לשיעורים של הלכה!**

ובאותו ענין: כמה צריכים 'בעלי חינוך' לחנך ילדים עם פסקי הלכות! הן רבנים ומורים לבנים, והן מורות ומחנכות לבנות, שתחנכנה את ילדות ישראל עם הלכות פסוקות - כמה זה חשוב! אסור לוותר על זה ח"ו! זה כ"כ חשוב! אם ילדים - הן בנים והן בנות - לא לומדים בצעירותם פסקי הלכות, מה הם יודעים?...

וכמובן, לא מדובר בענין של 'לפסוק' שאלות... זה לא העסק של המלמד או מחנכת - לפסוק הלכות... אם יש שאלה - צריכים לשאול מורה הוראה, אלא מדובר על 'הלכות פסוקות' - פסקי וקיצורי הלכות, הרי היום ב"ה הכל מצוי ביד כל אחד להבין הכתוב, וצריכים שילדים - אפילו בעודם צעירים, וכן בנות, אף בעודן צעירות - ידעו צורה של הלכה, ידעו מה זו 'שאלה', מה בכלל צריכים 'לשאול', כמה זה חשוב! אי־אפשר לתאר את החשיבות של זה! ואין זה פתחון־פה שישאלו: 'מה, הן נהיות "פוסקות"?... זה דבורה הנביאה שהיתה שופטת ישראל?'... מדברים מללמוד הלכות פסוקות, לדעת דברים פשוטים! אבל אם ילדים לא זכו ללמוד - מאיפה ידעו?...

אז זה אחד מהלימודים הכי חשובים: לימוד הלכה, ובוודאי שזה שייך גם לבנות, הבה ונתבונן: מדוע נשים מברכות 'ברכות התורה' בכל יום? הרי אשה איננה מחויבת בלימוד התורה, א"כ מדוע מברכת 'ברכות התורה'? מובא בכל הפוסקים (ונפסק בשו"ע או"ח סי' מ"ז סעיף י"ד, ונו"כ שם), כי אשה מחויבת ללמוד את ההלכות השייכות לה, וכי היא תחכה עד

שמישהו יבוא וידרוש לה בהלכות ואז תדע מה לעשות? צריכים כבר מקודם ללמד את ההלכות! שהחינוך של בנות ישראל יהיה יחד עם לימוד הלכה - פסקי הלכות!

אז רבי נתן מסביר, שזה ענין של 'רחל' - שגוזזין ממנה הלכות [ודווקא רחל אמנו, אליה נמשל לימוד הלכה, להורות דגם בנשים זה שייך], ובתוכה מרומז כל העניין של הלכה, והנה יעקב אבינו, בוודאי עיקר רצונו ותשוקתו היה לכתחילה להתחתן עם **רחל**, למה? מסביר רבי נתן, כי ענין של הלכה - לימוד התורה, זה בחינת **'עלמא דאיתגליא'**, היינו דבר שמגולה לכולם, מה זאת אומרת?

בספרים הקדושים ישנו מושג שנקרא **'עלמא דאיתגליא'** ו**'עלמא דאיתכסיא'**, **'איתגליא'** היינו עולם גלוי, **'איתכסיא'** היינו עולם מכוסה, ואכן זה נשמע כדברים גבוהים, אבל רבי נתן מסביר את זה בפשטות: מדוע לימוד התורה זה **'עלמא דאיתגליא'**? כי התורה זה דבר שאדם רואה בעיניו: הנה הוא לומד איזה לימוד - שנים מקרא ואחד תרגום עם רש"י, משניות - פרק אחד, שני פרקים, ח"י פרקים, דף גמרא, ושאר הלימודים שלמד - זה לא 'סוד'... הוא רואה בעיניו את העניין שלומד, וזוכה שזה גלוי אצלו.

ב"ה אנחנו מחנכים את הילדים, שהם ממלאים בכל שבוע פתק שלם של כל מה שהם למדו במשך השבוע, זה ממש נחת רוח עצום! ב"ה הכניסו את זה מאד בתוך הילדים, שימלאו פתק שלם ובו מובאים כל הלימודים שלמדו בכל יום, וכך אדם רואה בעיניו מה זכה לחטוף, והם באים ומראים את זה בגאות גדולה - **'הנה, זה מה שלמדתי השבוע!'**... ועל־כן זה נקרא 'עלמא דאיתגליא', כי זה גלוי לאדם...

כמה הבין, כמה זכה להיכנס לפנימיות הבנת הדברים - זה כל אחד כפי עניינו, אבל רבינו הקדוש הוא זה שמלמדנו את המעלה של **'גירסא'** - שאדם זוכה להיות מקושר להתורה!

ואת זה ידע יעקב אבינו, וזה היה עיקר תשוקתו בהגיעו לבית לבן - שצריכים חינוך קדוש וטהור! הנה הוא צריך להתחתן, להקים בית, להעמיד י"ב שבטים, מה הוא רוצה? **"אֶעֱבָדְךָ שֶׁבַע שָׁנִים בְּרָחֵל בִּתְּךָ הַקְּטַנָּה"** (בראשית כט, יח) - להתחתן עם רחל, להשריש את לימוד התורה הקדושה!

ואמרנו כמה פעמים, שכאן יש רמז **גלוי** לעניין סיום הש"ס, דהנה אם לומדים בכל יום דף גמרא, מסיימים את הש"ס בתוך שבע שנים, וזהו **"אֶעֱבָדְךָ שֶׁבַע שָׁנִים בְּרָחֵל בִּתְּךָ הַקְּטַנָּה"** - 'רחל' זו תורה שבעל־פה, היינו לימוד ש"ס, ולזה עובדים **'שבע שנים'**... ואדם יגיד: 'כ"כ הרבה?... שבע שנים?'... אך אומר הפסוק (שם כ): **"וַיִּהְיוּ בְעֵינָיו כְּיָמִים אֲחָדִים בְּאַהֲבָתוֹ אֹתָהּ"** - הוא כ"כ אהב את התורה, שזה בעיניו 'כימים אחדים'... ואכן כך היא המציאות, אם אדם עושה קצת חשבון - מתי התחלנו את **מסכת**

ברכות בלימוד ה'דף היומי', ובימים אלו מסיימים בעזרת השם את **מסכת בבא בתרא**, הרי זה כבר יותר מ'חצי ש"ס', וזה 'פורח'! **אדם שיש לו שכל, הוא לא מסתכל על ה'זמן' - 'זה לוקח שבע שנים... כ"כ הרבה זמן'... הוא מסתכל על 'היום הזה'! תתחיל היום!**

ובחורים שיש להם חשק, ויכולים להוסיף עוד לימודים, אשרי להם! **אם בחור יש לו חשק - וראינו כאלה שעשו את זה - הוא לומד בכל יום שבעה דפי גמרא, ומסיים את הש"ס בשנה אחת!** וזה ג"כ מרומז בפסוק הנ"ל - "**וַיַּעֲבֹד יַעֲקֹב בְּרָחֵל שֶׁבַע שָׁנִים וַיִּהְיוּ בְעֵינָיו כְּיָמִים אֲחָדִים**", שהוא מכניס את ה'**שבע שנים**' ב'**ימים אחדים**', ובתוך שנה אחת סיים את הכל... **זה אפשרי!** אם בחור הוא חכם, ורוצה לרכוש לעצמו לימודים קדושים בתורה - הוא יכול!

אז פה יש לנו רמז נפלא ללימוד ה'דף היומי' - "שֶׁבַע שָׁנִים", ועוד הפעם: לא להסתכל על '**כמה זמן זה לוקח**', וכפתגם הצדיקים 'הקב"ה לא מונה דפים, הוא מונה את שמירת הזמן של האדם' - שאתה יושב ולומד, ואם אתה זוכה להספיק הרבה דפים - אדרבה ואדרבה! אבל העיקר שאתה שומר על הזמן! וכמו שיעקב אבינו אומר בסוף הפרשה ללבן - שרדף אחריו וטען שהוא גנב אותו וכו', ואכן יעקב אבינו היה 'גנב מקצועי'... **הוא ידע לגנוב!** רבינו אומר (ליקו"מ ח"א סי' רפד) שלימוד התורה צריך להיות בדרך של '**גניבה**' - אדם גונב!

הזכרנו בשבת שעברה, שיצחק אבינו ברך את יעקב אבינו (בראשית כז, כח) "**וְיִתֶּן לְךָ הָאֱלֹקִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ וְרֹב דָּגָן וְתִירֹשׁ**", ואיתא במדרש (בר"ר סו, ג): '**מִטַּל הַשָּׁמַיִם, זוֹ מִקְרָא. וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ, זוֹ מִשְׁנָה. דָּגָן, זוֹ תַּלְמוּד. תִּירֹשׁ, זֶה אַגָּדָה**'; נמצא שהוא קיבל את '**סדר־דרך־הלימוד**', ומתי הוא קיבל את זה? בליל פסח! הוא גנב את האפיקומן... זה האפיקומן שהוא קיבל!

וזה חינוך נפלא לילדים, דהנה איתא בגמרא (פסחים קט.): 'חוטפין מצות בלילי פסחים בשביל תינוקות שלא ישנו'; וכך נוהגים, שהילד גונב האפיקומן, והוא מבקש משהו בתמורה, וילד שיש לו שכל - במקום לבקש איזה צעצוע ('רחפן', 'מכונית על שלט'...), הוא מבקש: '**אבא, תקנה לי ש"ס, טור, שו"ע, רמב"ם!**'... - זה נקרא שגנבת משהו טוב!

וזהו עניינו של יעקב אבינו - גניבה בקדושה, וכמ"ש בסוף הפרשה (בראשית לא, כ) "**וַיִּגְנֹב יַעֲקֹב אֶת לֵב לָבָן הָאֲרַמִּי**" - הוא לא 'מצפה' ללבן... **לבן זה הסמ"ך־מ"ם!** ואיזה 'סמ"ך־מ"ם' הוא לבן? אומר רבינו (ליקו"מ ח"א סיק א) שהיצר הרע מתלבש במצוות [בבחינת "אש לבנה"], ומוהרא"ש מסביר שם ב'שפת הנחל', שזוהי דרכו של הס"מ - היצר הרע - שהוא מתלבש בבגדי לבן, יש לו כל־מיני 'טריקים' שונים איך להסית את האדם נגד לימוד התורה, ולבלבל אותו - 'יש דברים אחרים' וכו', ובפרט בחור שאין לו את השכל, הנה ההוא בא לו עם

סיגריה, והשני בא לו עם טלפון 'שיאומי' - כל־מיני קליפות בכל־מיני דרכים, ובחור לא יודע איך להתנגד לזה, והוא לא מבין אשר זה זה 'לבן הארמי'!

זה מה שאומר רבינו, שהיצר הרע מתלבש במצוות, ועושה עצמו כמו 'לבן', ומהי המצוה שהוא מתלבש עליה ביותר? ומוהרא"ש היה תמיד אומר (מובא בדברי הרבי מרופשיץ זי"ע, בספר 'זרע קודש', פרשת שופטים), שאין עוד דבר שהסמ"ך־מ"ם מתלבש במצוות כמו לבטל את האדם מלימוד התורה, הוא יביא לו את כל המצוות שיש בעולם, העיקר שלא ילמד תורה...

היה פעם סיפור בישיבה של מוהרא"ש (לפני הרבה שנים), שהיו הבחורים באמצע הלימוד בביהמ"ד בהתמדה גדולה, ופתאום נכנס איזה אדם מבוגר, ופתח את הדלת והכריז: 'בחורים, יש איזו אשה זקנה ברחוב שכמעט ונפלה עם כל החבילות שלה, וצריכים לעזור לה בדחיפות!'... **אבל אם ראית כזאת מצוה חשובה, למה את הולך לזכות בחורי ישיבה שיושבים ולומדים?...** אם אתה חושב שזה, ח"ו, בגדר 'מת מצוה', אז תיקח אנשים שנמצאים על הרחוב... אלא מאי? הוא ידע שיש שם בחורים שיושבים ולומדים, וביקש שיעזרו לאיזו אשה זקנה... ולכן מוהרא"ש מאד הקפיד עליו - **'מה אתה בא עכשיו? בחורים יושבים ולומדים פה!'...**

ואכן מובא שאם יש מצוה שאי־אפשר לקיימה ע"י אחרים, אז מקיימים אותה, אבל אתה ראית - אז תעשה אתה! הוא לא היה כזה זקן שאין לו אפשרות לקיים זאת... אמנם הוא היה מבוגר עם זקן לבן, אבל היתה לו אפשרות לסייע בעצמו, והוא רוצה לזכות את הרבים... הוא רוצה להוציא את כל בחורי הישיבה כדי לעזור... למה להוציא ישיבה שלימה כדי לעזור לאשה זקנה?... ולכן מוהרא"ש מאד הקפיד על זה (זה מובא בשיחות מוהרא"ש).

וזה מה שאומר הרבי מרופשיץ זי"ע, שעל לימוד התורה הסמך־מ"ם מתלבש ביותר, כי הרי המצוה הכי גדולה זה לימוד התורה, ואמנם אם יש מצוה שאי־אפשר לקיימה ע"י אחרים - צריכים לפעמים להתבטל מלימוד התורה, בבחינת (מנחות צט:) "ביטולה זהו קיומה", אבל בדרך־כלל לא מבטלים תלמוד־תורה בשביל שאר דברים!

הכלל, לימוד התורה הוא **'עלמא דאיתגליא'**, היינו שכשאדם לומד - הוא רואה בעיניו מה שזכה ללמוד, איך שזכה לסיים תנ"ך, ששה סדרי משנה, ש"ס, מדרשים, איזו נחת־רוח זו! ועל־כן רצה יעקב אבינו להתחתן עם רחל - שהיא העניין של לימוד התורה.

ברם, באותו זמן אסור לו לאדם להתרשל מן עבודת התפילה; **עבודת התפילה מוכרחת תמיד!** זהו כל הלימוד של רבינו! כל ה'ליקוטי־מוהר"ן' - מהתורה הראשונה ועד התורה האחרונה, הכל בנוי ומיוסד על חיבור ושילוב עבודות אלו ביחד - בוודאי

'לימוד התורה', אבל יחד עם זאת - **'תפילה'**, וכמו שרבינו מתחיל את התורה הראשונה: **'דַּע, כִּי עַל יְדֵי הַתּוֹרָה נִתְקַבְּלִים כָּל הַתְּפִלּוֹת וְכָל הַבַּקָּשׁוֹת, שֶׁאָנוּ מְבַקְּשִׁים וּמִתְפַּלְּלִים'**; הרי לנו החיבור האמור, שהנה אתה לומד תורה - ומתקבלים כל התפילות, ואם התפילות מתקבלות - הרי שאתה מתפלל... וכשגילה רבינו את התורה הזאת, ענה ואמר רבינו: **'מַה יֵּשׁ לְהָאָדָם לַעֲשׂוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם, אֵין צָרִיךְ כִּי אִם לְהִתְפַּלֵּל וְלִלְמֹד וּלְהִתְפַּלֵּל** ("מָעַ בַּאדַארְף מָער נִיט נָאר דַאוּוינֶען אוּן לֶערֶנֶען אוּן דַאוּוינֶען").

ובספר 'טובות זכרונות', מביא ר' אברהם שטערנהארץ ז"ל פירוש על זה, מדוע אמר רבינו **'להתפלל וללמוד ולהתפלל'**? כי אכן, ההתחלה צריכה להיות עם תפילה, אדם צריך להתפלל להקב"ה שיזכה **ללמוד**, שידע **מה** ללמוד **ואיך** ללמוד, זה כ"כ חשוב לאדם תמיד להתחיל עם תפילה - **זה הדבר הראשון!** ואפילו לפני שאדם זכה ללמוד, והוא איננו יודע בכלל ללמוד, ואין לו שום רקע בלימוד, הוא צריך תחילה להתפלל, על מה יתפלל? שיזכה **ללמוד תורה**, ואכן יתחיל ללמוד תורה, ואחר שזכה **ללמוד** - עתה **יתפלל** שיזכה לקיים את מה שלמד, שיזכה שהתורה הזאת תהא לו 'סם חיים', לא שהוא לומד ולא מקיים ח"ו, שאז העונש שלו הרבה יותר גדול... אדם שהוא לא יודע ממילא - אז הוא לא יודע, אבל אחד ש'כן' למד והוא 'כן' יודע - למה אתה לא מקיים? זה מאד מאד חמור! זה פירוש דברי רבינו: **'להתפלל וללמוד ולהתפלל'**.

וזה הענין שהיה אצל יעקב אבינו, שהנה הוא הגיע לבית לבן, והוא הבין שכאן עליו להשתלם בעבודת השם, שישמור על הימים והלילות שלו! בפשטות חושבים שהוא הגיע, ולבן אמר לו: 'אתה רוצה להתחתן? תעבוד פה שבע שנים, ואתן לך את רחל בתי הקטנה', ויעקב אבינו עבד בשביל זה, אבל מה היתה ה'עבודה' הזאת? במה 'עבד' יעקב אבינו? על זה מובא בסוף הפרשה, בסיפור דבריו של יעקב ללבן (בראשית לא, לח-מ): **"זֶה עֶשְׂרִים שָׁנָה אָנֹכִי עִמָּךְ רְחֵלֶיךָ וְעִזֶּיךָ לֹא שִׁכֵּלוּ וְאֵילֵי צֹאנְךָ לֹא אָכָלְתִּי: טְרֵפָה לֹא הֵבֵאתִי אֵלֶיךָ אֲנִי אֲחַטֶּנָּה מִיָּדִי תְּבַקְשֶׁנָּה גְּנֻבְתִּי יוֹם וּגְנֻבְתִּי לָיְלָה: הָיִיתִי בַיּוֹם אֲכָלַנִי חֹרֶב וְקֶרַח בַּלָּיְלָה וַתִּדַּד שְׁנָתִי מֵעֵינָי"** - מה יעקב אבינו עשה בימים והלילות האלו? הוא עסק בעבודת השם! ובוודאי שהוא שמר על הצאן, אבל מה עשה במשך כל הזמן?...

רבינו אומר (ליקו"מ ח"ב סי' סג): למה יש לרועה חליל? כדי שלא יפול לדעת של בהמה, כי השירים והניגונים שמנגן על החליל, זה עוזר לו שהמוח שלו לא יפול להיות כמו בהמה, כי אדם כל היום נמצא בין בהמות, וצריך לשמור שלא יפול ממדרגתו.

מובא בראשונים (הרמב"ן ורבינו בחיי): מדוע האבות הקדושים וי"ב שבטי י"ה - כולם היו רועי צאן? התשובה היא: רועה צאן מסתובב הרבה בשדות, וכשהצאן יושב והולך בשדה, בינתיים הוא מתבודד, או מנגן על החליל, ואכן הוא לא מסיח דעת משמירת הצאן, הוא

שומר טוב... וכמו שיעקב אבינו אומר: 'קיבלתי אחריות מלאה, אם איזה צאן נפסד - מישהו טרף אותו, אני שילמתי!' היתה לו אחריות מלאה על הכל, אבל בין-כך הוא שומר היטב על הזמן... אבל מה הוא עשה בשדה? צדיקים יודעים מה לעשות בשדה... וזו החכמה של צדיק - שזה לא מבלבל אותו כלל, והוא יכול להיות עם הצאן - ולהתעסק בדברים גבוהים מאד...

שזה הלימוד של רבינו בחיי האדם, למשל: אדם יש לו איזה עסק פרנסה, והנה הוא אומר: 'רציתי להיות אברך בכולל, אבל זה לא 'הלך' לי' ולכן הוא לא לומד כלום... **ומוהרא"ש היה תמיד אומר: "אצלנו, אברך שהוא עוסק בפרנסה, אם הוא באמת רציני - הוא לומד הרבה יותר מאברך שיושב בכולל כל היום!"...** למה? כי יש לו אחריות על הזמן שלו, הוא יודע 'הנה יש לי זמן קודם העבודה, בהפסקה, אחר העבודה', אז יש לו **עול קדוש** של התורה, כי הוא יודע שהוא מצומצם בזמן, ולכן הוא תמיד חוטף ו'גונב' זמן! אכן, בזמן שהוא נמצא בעבודה - הוא צריך לעשות מלאכתו בנאמנות, ואסור לאדם לזלזל בזה, אבל מיד כשיש לו רגע פנוי - הוא מנצל אותו!

ועל-כן היו האבות הקדושים רועי צאן, כי אמנם מצד אחד הוא נמצא עם צאן, אבל מצד שני - הוא ביחד עם הקב"ה בשדה, ויכול להתבודד וללמוד כפי שרוצה, ובאותו זמן מסתכל על הצאן ושומרו.

וזהו כלל גדול, שאין שום סתירה בין מלאכת הפרנסה לעבודת השם, ואדרבה! 'יפה תלמוד-תורה עם דרך-ארץ, שיגיעת שניהם משכחת עוון' (אבות ב, ב), זה בסדר גמור... אבל אדם יודע מהי התכלית בחיים, ולא כל הזמן **"לרדוף אחר הבהמות"** (כלשון רבינו בסיפורי-מעשיות, מעשה מבן מלך ובן שפחה שנתחלפו), שהנה אתה שומר על הבהמות - 'רועה צאן', אבל מה אתה עושה? אם אתה נעשה ג"כ כמו בהמה - זה בוודאי לא תכלית... אלא הבהמות רועות, ואתה שר שירות ותשבחות...

מספרים על הבעל-שם-טוב הקדוש, שכשהוא היה הולך לקבל את השבת בשדה, כל הבהמות - העיזים וכו' - התחילו להתקבץ סביבו והתחילו לעמוד על רגליהם ולמחוא כפיים... ורבינו אומר בשיחות הר"ן (סימן קסג), שאפילו העשבים שרים ביחד עם האדם המתבודד, והם מכניסים כח בתפילה! הם שומעים את התפילה של הצדיק, והם שרים אִתּוֹ ביחד! [יש 'פרקי שירה', ושם מובא שגם העשבים אומרים שירה להקב"ה]. **אשרי הזוכה לבוא אל השדה, ומנצל את המקום להתבודדות! ואמנם יכולים להתבודד בכל מקום - בבית, באיזה גג או מרתף, איפה שאתה רוצה... - עם-כל-זאת, יש ענין גדול שאדם יתבודד בין העשבים, זה נותן מרגוע לנפש שאדם רואה רק את הבריאה הנפלאה של הקב"ה - הרים וגבעות ועשבים, וזה נותן לאדם את החשק שהוא שר שירות ותשבחות להקב"ה...** זו היתה העבודה הקדושה של

יעקב אבינו בבית לבן, בזמן שלבן הארמי רימה אותו "עֲשָׂרֶת מֹנִים", ואומר רש"י: 'מאה פעמים'; הוא היה גנב מקצועי...

[ידוע הסיפור שהיה עם האר"י הקדוש, שפעם הגיע לדרשה של האלשיך הקדוש[א], והוא ידע שאם האלשיך הקדוש יראה אותו - הוא יפסיק מן הדרשה, כי יתבייש ממנו, אז האר"י הקדוש עמד מאחורה באיזו פינה, ואמר שמן הסתם לא יראהו האלשיך הקדוש... והנה האלשיך הקדוש דרש על הסיפור של פרשת השבוע - על העניין של "עֲשָׂרֶת מֹנִים", שרש"י אומר שהוא הטעה את יעקב מאה פעמים, והחל האלשיך הקדוש לספר מה היו כל המאה נוכלויות וגניבות שלבן עשה ליעקב אבינו! זה מאד מעניין, איך שהגיע למספר כזה - מאה פעמים, ופירש את כולם. והנה באמצע דרשתו, הוא שם לב שהאר"י הקדוש עומד מאחורה וצוחק... וכנראה האר"י הקדוש הרגיש שראו אותו - ותיכף יצא מן הדרשה. אח"כ פגש האלשיך הקדוש את האר"י הקדוש, ושאל מדוע צחקתם? ענה ואמר האר"י הקדוש (שהיתה ידועה קדושתו לכל, ואיך שהיו לו 'עיניים פתוחות' וראה את הכל): **'לא ראיתם שלבן הארמי ישב פה בין כל מי שבא לשמוע את הדרשה, גם הוא בא לדרשה'...** האר"י הקדוש ראה כאלו נשמות, וראה שגם לבן היה שם... המשיך ואמר האר"י הקדוש: **'הנה לבן ישב בין כולם, ועל כל נוכלות שאמרת שהוא עשה - הוא הנהן בראשו לאות הסכמה על הדברים'...**].

והנה יעקב אבינו יודע איך שלבן הארמי מרמה אותו, ויעקב אבינו יודע כבר מה לעשות... הוא לוקח מקלות, ומה הן ה'מקלות' האלו? הזכרנו לעיל את התורה הראשונה בליקו"מ, שם רבינו ז"ל מדבר מ'אש לבנה', שזה לבן הארמי, שמראה את עצמו כמו צדיק, עם בגדי לבן וכו', ואיך מכניעים אותו? אומר רבינו: צריכים **'מקלות ושמות'** - בזה מכניעים אותו בזה מבטלים את הכוח שלו! מדוע? אומר רבינו: כי לפעמים משוגע לא מבין דבר אחר, אלא רק **'מַקֵּל'**... וכמו שרואים במציאות, שיש אנשים משוגעים רח"ל, ובפרט אדם שנכנס בעניין של סמים ושתיה רח"ל, הרי הוא נעשה ממש משוגע - בין גבר ובין אשה, נעשים ממש משוגעים רח"ל, ומהי העצה? כמובן - אין הכוונה שכל אחד יבוא ויכה אותו עם מקל, הרי זו לא אחריות שלך - להתחיל לתת מכות למישהו... אבל צריכים לחפש את

א. האלשיך הקדוש היה חי באותה תקופה של האר"י הקדוש, וגרו באותו מקום - בצפת. אמנם האר"י הקדוש היה רק מעט יותר משנה אחת בצפת, אך היו באותו זמן, וטמונים בסמיכות על ההר בצפת. והאלשיך הקדוש היה דרשן נפלא, ובכל שבת אחה"צ הוא עשה דרשות, ומזה נתחבר הספר האלשיך על התורה ועל התנ"ך, ומובאים שם דברים נפלאים מאד, עד שרבינו ז"ל אמר על האלשיך הקדוש, שהוא זכה לאחד מהשבעים פנים של התורה (ובזה רבינו עשה כביכול הסכמה על האלשיך הקדוש...). אנשי שלומינו היו מאד מתמקדים בלימוד אלשיך הקדוש, ואף היה אחד מאנשי שלומינו שכינוהו בשם "אלשיך", כי היה תמיד לומד אלשיך הקדוש. ובכל שבת אחה"צ היה האלשיך הקדוש דורש, והיו מגיעים הרבה לדרשותיו - הן גברים והן נשים, והיה ממש תענוג לשמוע! ופעם הגיע גם האר"י הקדוש.

הראשות המקומית או לפנות למשטרה, אבל רבינו אומר: **'מקלות ושמות'** - לוקחים 'מקל', אבל ביחד עם 'שמות', שזו עבודת הצדיקים, שהם מכוונים שמכניעים את הרוח רעה שלו.

וזה היה הסיפור עם יעקב אבינו, שהנה הוא צריך להכניע את לבן, והוצרך להוציא את כל ניצוצות הקדושה שהיו בצאנו של לבן - כך כתוב בספ"ק, שהעניין שיעקב אבינו היה כ"כ עסוק עם הצאן, כי זה היה עם נשמות קדושות שהיו בתוך הקליפות, ויעקב אבינו היה צריך לתקנן וכו', ומה הוא עושה? לוקח **'מקלות ושמות'**, ואיתא בזוהר של פרשת השבוע, שיעקב אבינו כיוון במקלות האלו את כל הכוונות של מצות תפילין, שזהו **"מַחְשַׂף הַלָּבָן אֲשֶׁר עַל הַמַּקְלוֹת"**, והזוהר מסביר שזה ענין התפילין, ובפרט תפילין של יד, שזהו הכתוב **"וַיַּצֵּג אֶת הַמַּקְלוֹת אֲשֶׁר פִּצֵּל בָּרְהָטִים בְּשִׁקְתוֹת הַמָּיִם"**, וכך נעשה אצל אדם שמניח תפילין של יד, שזה כמו מקל, ויש את הבשר בין הרצועות, וזה היה הכוונה של תפילין של יד, וגם לגבי תפילין של ראש, כתיב (שה"ש ז, ו) **"רֹאשֵׁךְ עָלַיִךְ כַּכַּרְמֶל וְדַלַּת רֹאשֵׁךְ כָּאַרְגָּמָן מֶלֶךְ אָסוּר בָּרְהָטִים"**, אומר הזוהר: **'ברהיטי המוח'**, כי בפשטות **'רהטים'** היינו כלי שבתוכו המים רצים וממנו שותים כל הצאן, אומר הזוהר, שיעקב אבינו כיוון אז את כל העניין של תפילין, וזה העניין של **'מקלות ושמות'** - שהוא לקח 'מקלות ושמות', ובזה הוא הכניע את כל הרע, ופתאום יעקב אבינו נעשה עשיר...

וזאת צריכים לזכור: אדם שהוא רוצה להיות עשיר, כמה עליו לשמור ולהיזהר בשלום בית! הנה אדם עושה כל מיני דברים כדי להרוויח כסף, והוא רודף אחר פרנסה, ובאותו זמן הוא הופך את הבית וכועס על אשתו רח"ל, הרי הוא לא מבין שבכל פעם הוא מפסיד יותר כסף... ואדם שיודע: 'אני צריך להיזהר מאד בשלום בית - שלא יהיה כעס ומהפכה בבית ח"ו! אני מוסר נפשי על זה!'... אדם כזה הוא יהיה עשיר! ומה צריכים יותר מההבטחה של רבא? אומר רבא (ב"מ נט.): **'אוקירו לנשייכו כי היכי דתתעתרו'** - תייקרו ותכבדו את נשותיכם, וכך תהיו עשירים! וזו הצדקה וחסד הכי גדול שיש, מה יכול להיות יותר צדקה וחסד שאדם נזהר בשלום בבית שלו, והוא מכבד את אשתו? זו הצדקה וחסד שעל זה כתוב (תהלים קו, ג) **"עֹשֵׂה צְדָקָה בְּכָל עֵת"** - שיהיה שלום ואהבה בבית! אז **'אוקירו לנשייכו כי היכי דתתעתרו'** - כך תהיה עשיר! נמצא שאתה מחפש כל מיני דרכים, 'פטנטים' ועסקים שונים, והנה אתה מזלזל בעסק הכי חשוב! וזהו גם כל העניין של פרשת השבוע, וככתוב בתוך הפרשה, שכשיעקב אבינו רצה לברוח משם, אומר הפסוק: **"וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב וַיִּקְרָא לְרָחֵל וּלְלֵאָה הַשָּׂדֶה אֶל צֹאנוֹ"** - יעקב אבינו הבין שצריכים פה ללכת אל השדה - יחד עם נשיו רחל ולאה, ולדבר עמן גבי העניין של לבן.

וכאמור, 'רחל' ו'לאה' מרמזים על איחוד שני עניינים - 'תורה' ו'תפילה', וכמו שהתחלנו להסביר, ש'רחל' זה ענין

של תורה שבע"פ - "שגוזזין ופוסקין ממנה הלכות", שזה ענין של 'עלמא דאיתגליא', ומאידך - 'לאה' זה ענין של עבודת התפילה, ונקרא בספרים 'עלמא דאיתכסיא' - עולם מכוסה, ועל זה מסביר רבי נתן בהלכה הנ"ל, שהעניין שתפילה נקראת 'עלמא דאיתכסיא', כי 'תפילה' זה לא דבר שאדם רואה בעיניו, כלומר: הוא יודע שהוא התפלל - הן אם זה שלושת התפילות הקבועות, והן אם זו התבודד, אבל מה נעשה בדיוק עם התפילה שלו, והאם הוא באמת פעל בתפילתו כפי דעתו - זה הוא לא יודע...

ובעניין זה אדם צריך לדעת: **כשאדם מתפלל, הוא כבר פעל! הנה הוא ביקש על איזו ישועה פרטית, ועדיין לא ראה את הישועה הפרטית, אַל לו להסתכל על זה! התפילות שלך עשו רושם! זה הלך למקום שאף-אחד לא יכול לקחת את זה, ולעת הצורך זה יביא לך את הישועה!** ולכן זה ענין של 'עלמא דאיתכסיא', כי זה דבר המכוסה מעיני בני אדם, וזה לא כמו אדם שמכניס כמה פרוטות בתוך מכונה - ויוצא לו סנדוויץ' או שתיה... דהיינו, הוא איננו רואה 'על המקום' את פעולת התפילה, אבל הוא יודע: **'הכנסתי ב'עסק'!'...** וזה כמו 'חיסכון' אישי של תפילות, **וכשיגיע הזמן - אתה תראה מה פעלת! דווקא כשלא התייאשת, ולא נפלת בדעתך לומר 'מה כבר שוות התפילות שלי', והמשכת להתפלל!**

הכלל, 'עבודת התפילה' זה 'עלמא דאיתכסיא', כי זה לא דבר שרואים בעיניים, ומאידך - לימוד התורה זה 'עלמא דאיתגליא', כי זאת אדם רואה בחוש: הנה למדתי שנים מקרא ואחד תרגום, למדתי כמה פרקי משניות, למדת דף גמרא, וזה מה שיש לי ביד! אני יודע שזכיתי השבוע לגמור את החוברת של הבי"ת! אני רואה את זה בעיניי - זו עדות חיה! משא"כ התפילה שהתפללתי בבית הכנסת, או התבודדות שעשיתי, אינני יודע בדיוק להיכן זה הלך... אבל כאמור, אדם צריך לדעת היטב: **בזה שהתפלל - פעלת!** וזה מאמר של אנשי שלומינו שעסקו תמיד בתפילה: **זו היתה הישועה שלי - שהתפללתי! זו כבר הישועה שלי!** אדם צריך לדעת תמיד, שזה שזוכה להתבודד - זה בעצמו ישועתו! למה? איך מבינים את זה? העניין הוא, כי ע"י התפילה שלך - כשהתחלת לדבר אל הקב"ה, **כל מילה של תפילה קישרה אותך יותר אל הקב"ה!** ועוד הפעם, אין זה דבר שרואים בעיניים, כי אם היה אדם רואה את זה - לא היה לו שום בחירה... אם אדם היה רואה מה הוא פועל ע"י תפילתו, כלומר: איך הוא זוכה להתקשר ולהתקרב להקב"ה ע"י התפילה שלו, הוא לא היה מפסיק מזה אף-פעם... אם הוא היה רואה איך שבכל מילה של תפילה - נארגים כאלו קשרים ובונים עולמות נפלאים, היה 'ביטול הבחירה', **ודווקא בגלל שזה כ"כ גבוה - לכן זה 'עלמא דאיתכסיא' - עולם מכוסה!**

ואומר רבי נתן: **'לאה' ר"ת** (דברים כט, כח) "הַ֣נִּסְתָּרֹת֮ לַֽיהוָה֒ אֱלֹקֵ֑ינוּ", כי אלו דברים נסתרים! את התורה רואים,

אבל התפילה היא בבחינת "הַ'נְּסְתָּרֹת **לַ'ה** אֶ'לֹקֵינוּ" - הקב"ה יודע בדיוק, וזה במקום שמור, **כל תפילה שהתפללת!** ונעשים מזה דברים גדולים...

בספר המידות, ישנו סעיף שהרבה שואלים מהו פירושו: רבינו אומר (אות תפילה, סעיף עט): **'תְּפִלָּה שֶׁאֵינָהּ נִתְקַבֶּלֶת לְמַעְלָה, נִשְׁרֶפֶת'**; הרבה שואלים: מה הכוונה? אם לא התקבלה התפילה שלי - שורפים אותה? א"כ זה לא סותר לזה שכל תפילה נשמרת?... אך הבה ונתבונן: **מה עשו עם כל הקרבנות בביהמ"ק בכל יום? ובפרט קרבן עולה - "עֹלַת תָּמִיד", שאף-אחד לא אכל מזה, ונשרפה כולה לה' - "עֹלָה רֵיחַ נִיחֹחַ אִשֶּׁה לַה'"... וכך היא התפילה: היא באמת נשרפת, אבל העשן עולה למעלה...**

בעת הסתלקותו, ביקש רבינו ז"ל שישרפו את הכתבים שלא רצה שיתפרסמו בעולם, ורבי נתן הלך לאותו המקום ששרפו את זה, ונשם את העשן של השריפה, כי 'אם לא זכיתי ללמוד את הכתבים - לכל הפחות העשן ייכנס בי'...

וזהו **'תְּפִלָּה שֶׁאֵינָהּ נִתְקַבֶּלֶת לְמַעְלָה, נִשְׁרֶפֶת'**; מה הכוונה 'נשרפת'? שהיא עולה על מזבח ה' - "לֵרִיחַ נִיחֹחַ לַה'"... ובאמת אין שום תפילה שנאבדת! **הרי אם הזוהר הקדוש אומר**[ב]**: 'לֵית רְעוּתָא טָבָא דְּיִתְאֲבִיד' - אין אפילו מחשבה טובה שהולכת לאיבוד, א"כ כל-שכן ש'תפילה' ו'מעשה' לא הולכים לאיבוד!** 'ומי יודע? מי שמע?'... **הקב"ה יודע, והקב"ה שמע וראה את הכל! ואדם צריך רק להאמין באמונה פשוטה...**

וזה העניין של 'רחל' ו'לאה', שהנה יעקב אבינו רצה את רחל - שזה 'עלמא דאיתגליא', זה דבר שרואים, וזה היה החשק של יעקב אבינו - להתחיל עם זה, אבל למעשה, הקב"ה סיבב שלבן הארמי יביא לו את לאה מקודם - שזה ענין של 'עלמא דאיתכסיא'. ואמנם לבן התכוון לשם רמאות, אבל מתחת לכל זה - היתה כוונה עליונה, ואכן אלו דברים מאד מאד עמוקים, ואדם צריך לדעת את זה: שאפילו אם ח"ו אדם נפל "בַּפָּח" - אצל איזה רמאי, אז הוא חושב 'איזה בטלן הייתי... איך ככה נפלתי'... והוא נכנס בחלישות הדעת ומאשים את עצמו וכו', **אבל אדם שיש לו אמונה ברורה, קדושה וטהורה, הוא יודע שכל דבר הוא מן השמים! 'אני רציתי את זה? בחרתי ליפול בזה? התחברתי עם הרמאי הזה? נזהרתי בכל מיני דרכים להיזהר ממנו, והוא כזה נוכל - שרימה אותי... מאה פעמים! אבל הכל מן השמים'...**

רבינו אומר בספר המידות (אות שמחה, סעיף ו): **'כְּשֶׁאַתָּה רוֹאֶה, שֶׁהָרָשָׁע בְּפָתַע פִּתְאוֹם הוּא שׂוֹחֵק, בְּיָדוּעַ שֶׁנָּפַל לוֹ אֵיזֶה עִצָּה עַל עֶבֵרָה'**; כי הרי הראש של הרשע תמיד עובד לחשוב איך מרמים את השני, וכשהוא פתאום שוחק - סימן שמצא איזה דרך לעשות עוול... אבל באמת כתוב (תהלים ב, ד) **"יוֹשֵׁב בַּשָּׁמַיִם יִשְׂחָק"** -

ב. זוהר הקדוש, ספר שמות, דף ק"נ עמוד ב'. מובא הרבה בדברי רבי נתן ומוהרא"ש.

הקב"ה צוחק **עליך**! [רבינו מגלה פה מה בליבו של אותו רשע, שהנה הוא יושב סתם, ולפתע צוחק... מדוע? הרי אף-אחד לא סיפר שום בדיחה... אבל רבינו יודע מה האופי של האדם, ואם הרשע הזה שוחק - נפל בדעתו מחשבה של עבירה, איך לעבוד על האדם ולעשות לו איזה 'פטנט'...].

ואכן, יעקב אבינו נזהר בכל מיני זהירות עם לבן, אבל למעשה - נראה כאילו לבן הצליח לרמותו, **אבל כל ה'הצלחה' של לבן היתה כדי להכין את הישועה ליעקב! שיעקב סוף כל סוף יברח משם עם כל בני ביתו - נשיו ואחד-עשר יחדיו...**

ואומר הפסוק: **"וַיִּשְׁמַע אֶת דִּבְרֵי בְנֵי לָבָן לֵאמֹר לָקַח יַעֲקֹב אֵת כָּל אֲשֶׁר לְאָבִינוּ וּמֵאֲשֶׁר לְאָבִינוּ עָשָׂה אֵת כָּל הַכָּבֹד הַזֶּה"** - פתאום בני לבן אומרים 'יעקב נעשה עשיר גדול'... כי הרי תמיד הוא היה מטפל בצאן של לבן, ובאמת הוא עשה **'מקלות ושמות'** והכניע את כל הקליפות, וכן נזהר מאד ב'שלום-בית' - הוא בנה את הבית שלו עם הנשים והילדים שלו, בנו כזה בית נפלא! אז בוודאי שהוא נעשה עשיר גדול... אבל מה אומרים בני לבן? יעקב גנב את הכל מאבא שלנו... **טיפש, הרי אתה לא נולדת לפני שיעקב הגיע, ורק בזכותו של יעקב נולדת!** וכמו שמובא בדברי רש"י בתחילת הפרשה - עוד לפני כל הסיפור עם המקלות, שלבן אומר ליעקב **"נִחַשְׁתִּי וַיְבָרְכֵנִי ה' בִּגְלָלֶךָ"** - היה לו את הניחוש שלו עם כל האלילים וכו', אבל הוא מודה שהקב"ה הוא זה שברך אותו בזכות יעקב, ואיך הוא ידע את זה? אומר רש"י: **'כְּשֶׁבָּאתָ לְכָאן לֹא הָיוּ לִי בָּנִים, שֶׁנֶּאֱמַר וְהִנֵּה רָחֵל בִּתּוֹ בָּאָה עִם הַצֹּאן**[ג], **אֶפְשָׁר יֵשׁ לוֹ בָּנִים וְהוּא שׁוֹלֵחַ בִּתּוֹ אֵצֶל הָרוֹעִים, וְעַכְשָׁו הָיוּ לוֹ בָּנִים, שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּשְׁמַע אֶת דִּבְרֵי בְנֵי לָבָן'**; ומה קרה לבסוף עם הבנים האלו? הרי סוף כל סוף הם בנים של לבן... אז עכשיו הם באים ואומרים **"לָקַח יַעֲקֹב אֵת כָּל אֲשֶׁר לְאָבִינוּ וּמֵאֲשֶׁר לְאָבִינוּ עָשָׂה אֵת כָּל הַכָּבֹד הַזֶּה"** - יעקב אבינו לוקח את הכל מאבינו...

ובאמת, בתוך הדיבורים שלהם מונח כל הסוד, שאכן זה נכון מה שהם אומרים, כי יעקב אבינו ידע איך להוציא את כל הַקְּדֻשָּׁה מלבן! והרמז בתוך מילות הפסוק - **"אֵת כָּל אֲשֶׁר לְאָבִינוּ וּמֵאֲשֶׁר לְאָבִינוּ עָשָׂה אֵת כָּל הַכָּבֹד הַזֶּה"** - **"אֲשֶׁר לְאָבִינוּ וּמֵאֲשֶׁר לְאָבִינוּ"** ר"ת **'אֶלוּל'**, שיעקב אבינו הוא ה**'בקי'** הגדול ב'כוונת אלול' - איך אפשר לרדת אל המקומות הכי נמוכים, ולהעלות את הכל אל הַקְּדֻשָּׁה, ורבינו אומר שזהו הסוד של **מציאת הזיווג**, וזה הסוד של **שלום-בית**, א"כ בוודאי **"וּמֵאֲשֶׁר לְאָבִינוּ עָשָׂה אֵת כָּל הַכָּבֹד הַזֶּה"** - דייקא מלבן הוא זכה לזה!

שזהו מה שמובא בתחילת פרשה הבאה - פרשת וישלח, שיעקב ישלח

ג. ומה שכתוב אצל אליעזר - שרבקה הגיעה אל המעיין וכו', זה היה בשביל לשאוב מים, כדי להביא לבית וכו', אבל אין זו 'רעייה' של הצאן, שזה דבר המתאים לבנים - ולא לבנות.

לומר לעשו: "**עִם לָבָן גַּרְתִּי וָאֵחַר עַד עָתָּה**", אומר רש"י: 'עִם לָבָן הָרָשָׁע גַּרְתִּי, וְתַרְיַ"ג מִצְוֹות שָׁמַרְתִּי, **וְלֹא לָמַדְתִּי מִמַּעֲשָׂיו הָרָעִים**'; ופירשו צדיקים: יעקב אבינו אומר 'הייתי בבית לָבָן עשרים שנה, '**וְלֹא**' - זה מה ש'**לָמַדְתִּי מִמַּעֲשָׂיו הָרָעִים**'! אמר יעקב אבינו: 'דייקא שם אני למדתי מה '**לא**' לעשות! איך להגיד '**לא**'! אני ראיתי איזו נוכלות יש לו, איזה גנב ואיזה רמאי הוא, ובמשך עשרים שנה צברתי ניסיון רב לראות מה נקרא 'רמאי' ומה זה 'נוכל', ומזה נעשיתי החכם בשלימות, וידעתי איך לגדל את ילדי, איך ללמד אותם, איך לחנך אותם'... כל זה דייקא מהרמאות שראה אצל לבן!

נמצא א"כ, שצדקו דבריהם של בני לבן, אבל הם לא התכוונו לכך, אלא 'בוכים' ואומרים "**לָקַח יַעֲקֹב אֵת כָּל אֲשֶׁר לְאָבִינוּ וּמֵאֲשֶׁר לְאָבִינוּ עָשָׂה אֵת כָּל הַכָּבֹד הַזֶּה**", והנה "**וַיַּרְא יַעֲקֹב אֶת פְּנֵי לָבָן וְהִנֵּה אֵינֶנּוּ עִמּוֹ כִּתְמוֹל שִׁלְשׁוֹם**", והחליט 'אנחנו בורחים! מספיק כבר! צריכים לצאת מפה! אי-אפשר להישאר פה יותר!'... ובפרט כי הוא רצה שעכשיו ישתלמו כל י"ב שבטי ק"ה, ולא רצה שזה יהיה בבית לבן - אלא בארץ ישראל, ואכן הוא ברח מפני לבן.

נשוב לעניין נישואי יעקב, שמן השמים סיבבו שבתחילה יתחתן עם לאה, ואמנם לבן התכוון לשם רמאות - "**וַיֹּאמֶר לָבָן לֹא יֵעָשֶׂה כֵן בִּמְקוֹמֵנוּ לָתֵת הַצָּעִירָה לִפְנֵי הַבְּכִירָה**", הוא טוען כל מיני טענות שונות, וחשב שהוא מרמה את יעקב, אבל הכל מסובב מלמעלה! שזה מה שרבי נתן מבאר בשיחה הנפלאה הנ"ל, שכל זה היה מן השמים - כדי ליתן תחילה את החשיבות ל'**עבודת התפילה**'!

וזה כלל לכל חיי האדם, שלפעמים ישנם דברים הנראים לאדם כמו "פנצ'ר" - 'רציתי שיהיה כך וכך, ורימו אותי'... ומה יכול להיות יותר מהסיפור הזה? שיעקב אבינו עובד כבר שבע שנים בשביל להתחתן עם רחל, ואמנם היו בעיניו '**כְּיָמִים אֲחָדִים**' - אבל סוף כל סוף הוא עבד, והנה לבן מכניס לו את לאה... איזו רמאות זו! והיה יכול לחשוב את אותה מחשבה, אבל יעקב אבינו הבין: **זו אמנם רמאות של מישהו, אבל אפילו מה שבעל-בחירה עושה - הכל מן השמים!**

זהו הלימוד העמוק המונח כאן, שהראו לו מן השמים שדווקא **לאה** קודמת, להקדים את העניין של **תפילה**, וכשיחת רבינו הנ"ל - שצריכים '**להתפלל וללמוד ולהתפלל**', ולכן גם אצל יעקב אבינו התחיל ככה, שהוא אמנם רצה את רחל, שזה ענין של **לימוד התורה**, אבל מן השמים הקדימו את לאה - "**הַ'נִּסְתָּרֹת לַ'ה' אֱ'לֹקֵינוּ**", שאדם יהיה חזק מאד בתפילה, וכך הוא בונה את הבית שלו - בית כ"כ קדוש, וכך מחנך את הבית!

אלו הדברים שהם הסמל שלנו - האימהות הקדושות **רחל ולאה**!

וזה בעצם ענין '**תיקון חצות**' שאומרים בכל לילה, שהוא נחלק לשני חלקים - '**תיקון רחל**' ו'**תיקון לאה**', ולפי

דברי רבי נתן אלו - זהו ההסבר בחלוקת ה'תיקון' לשניים, שהנה אנחנו מתכוננים, מצפים ומחכים על בנין ביהמ"ק - בנין המוחין, שיבוא משיח ויגאל אותנו מן הגלות, וזה ענין של **'תיקון רחל'** ו**'תיקון לאה'**, שצריכים לתקן את התיקונים האלו: **לימוד התורה** - שלא יהא הלימוד שלנו ח"ו לימוד שלא לשמה, כי הרי בלימוד התורה הניסיון הוא הרבה יותר גדול מתפילה, מה הכוונה? כי מחמת שלימוד התורה זה ענין של 'חכמה' - חכמה קדושה, חכמת התורה, כי **'קודשא בריך הוא ואורייתא חד'** - הקב"ה אחד עם התורה, מחמת העניין הזה של 'חכמה' עלול להיות לאדם כל מיני מחשבות של 'לא לשמה', ואם אדם לא לומד כמו שצריך ח"ו, אז התורה נעשית לו 'סם המוות', וכמו שהגמרא דורשת עה"פ (דברים יא, יח) "וְשַׂמְתֶּם אֶת דְּבָרַי אֵלֶּה" - **'וְשַׂמְתֶּם'** זה לשון או של 'סם חיים' [**'שָׂם תָּם'**], בבחינת **"כי הם חיינו ואורך ימינו"**, או ח"ו כשהוא לא לומד כמו שצריכים, אז יש ענין של **'סַם מָוֶת'**...

והנה, ישנם כמה מיני 'שלא לשמה', כי חכמינו הקדושים אומרים: **'מתוך שלא לשמה בא לשמה'**, ומה זה ה**'לא לשמה'** הזה? למשל: ילד או בחור שמתחילים ללמוד, וכי כבר מהתחלה זה יהיה **'לשמה'** - כדי לדבק עצמו בהקב"ה?... זה לא בא מיד בהתחלה כ"כ בקלות, אז אדם צריך ללמוד אפילו שעדיין אין זה **'לשמה'**, וכן אם הוא רוצה כבוד - שיראוהו לומד ויכבדוהו, וכמו שרואים אצל ילד - שהוא לומד כדי שהמלמד או ההורים יראו אותו ויכבדו אותו, אומרת הגמרא שזה בסדר, מדוע? **'מתוך שלא לשמה בא לשמה'**.

מאידך, יש מאמרים מאד קשים בדברי חכמינו הקדושים גבי תורה שהיא **'לא לשמה'** - "נוח לו שנהפכה שליתו על פניו" (ירושלמי ברכות א, ב), "נבילה טובה הימנו" (וי"ר א, טו), והתוספות שואל על זה, מה ההבדל בין **'מתוך שלא לשמה בא לשמה'** לבין התורה שהיא **'סם המוות'**? אומר תוספות: פה מדברים שאדם לומד "כדי לקנטר", היינו אדם שהוא לומד תורה, אבל מהלימוד שלו הוא 'עוקץ' אנשים, מבזה אנשים - 'אתה עם הארץ, אתה לא יודע כלום'... ועל זה אמרו חכמנו הקדושים (אבות ד, ה), שלא לעשות את התורה **"קרדום לחפור בהם"** - אתה לוקח את התורה, ואתה עושה ממנה 'קרדום'... אתה מבזה אנשים ומכה אנשים עם התורה שלך?! אזי, השם ישמור, נבילה טובה ממנו... ואכן, בהתחלה זה ניסיון, כלומר: אדם לא זוכה לזה תיכף ומיד, הוא לא מיד בהתחלה זוכה למה שמכונה בדברי רבינו "מתיקות התורה" ו"נעימות שבתורה", וכמובא בליקו"מ, חלק ב', סימן ע"א, שיש בתורה 'נעימות', וכן בתורה קצ"ט אומר רבינו שיש מתיקות התורה, וזה מה שמציל את האדם מעונש אלמן.

ואם הנשים היו יודעות את זה - היו מחזקות את בעליהן שילמדו תורה עד שיגיעו למתיקות התורה, כי בזה הן בעצמן מקבלות שמירה... כי אם רבינו

אומר שעל ידי מתיקות התורה האדם ניצל שלא תמות אשתו, על הנשים להיות עזר לבעליהן בזה, לחזק אותם: **'תלמד תורה! לך לשעורי תורה תלמד בי"ת!'...** כי היא מבינה שכשהוא לומד את הבי"ת - הוא בונה את הבי"ת **בשבילה**, כדי שיהיה לה אריכות ימים... כך יוצא מדברי רבינו שם.

ואדם שיודע שזוהי כל התכלית - להגיע ל'מתיקות התורה' ו'נעימות התורה' -סוף־כל־סוף הוא יגיע! ואמנם זה יקח זמן זה, זה לא בא מיד בהתחלה... אבל כשאדם זוכה להתבגר קצת - הוא מרגיש **'אה! אין יותר מתיקות מזה!'...**

הצדיקים, אפילו כשהיו עסוקים המון עם אנשים וכו', אבל כל כיסופיהם היה לשבת וללמוד! וכן היה אצל צדיקים, שהיו באים אליהם - והנה סוגרים את הדלת 'זהו, עכשיו אני לומד! הרי אני גם־כן צריך ללמוד משהו... מה יהיה **איתי**?!'...

וגם זה מונח הפרשה [וכמו שהתחלנו לומר, שכל פסוק וכל מילה בפרשת הזאת יש בה לימודים נפלאים!], שיעקב אבינו אומר ללבן אומר לו: **"כִּי מְעַט אֲשֶׁר הָיָה לְךָ לְפָנַי וַיִּפְרֹץ לָרֹב וַיְבָרֶךְ ה' אֹתְךָ לְרַגְלִי"** - 'קיבלת את כל הברכות בזכותי! מה אתה סתם מבלבל את הראש?!'... ממשיך יעקב אבינו: **"וְעַתָּה מָתַי אֶעֱשֶׂה גַּם אָנֹכִי לְבֵיתִי"?!** - 'הרי אני צריך לעשות גם בשבילי! עבדתי אצלך כבר עשרים שנה, מה אתה רוצה ממני?!'...

ובמילים **"אֶ'עֱשֶׂה גַּ'ם אָ'נֹכִי לְ'בֵיתִי"** יש רמז של שם קדוש - **א'ג'ל'א'**, שהוא ג"כ ראשי־תיבות **"א'תה ג'בור ל'עולם א'־דני"**, והשם הזה ממתיק את הדינים, שלזה אדם זוכה כשהוא מתעורר **'אני מוכרח להציל את עצמי!'...**

ובוודאי שהדבר הכי חשוב הוא - לעזור לנשמות ישראל, ואין דבר גדול מזה, וכמו שאומר רבינו אומר בספר המידות (אות תפילה, סעיף א): **'צָרִיךְ אָדָם לִהְיוֹת נִכְסָף וּמְשְׁתּוֹקֵק לַטּוֹב הַכְּלָלִי, אַף־עַל־פִּי שֶׁיִּמָּשֵׁךְ לוֹ לִבַּד הֶפְסֵד'**; כלומר, אפילו אם יגיע לאדם איזה הפסד בפרטיות, אך אם הדבר טובה הוא לציבור - זה יותר חשוב אדם! אדם יגיד 'אני צריך לדאוג לעצמי? בסדר, אסגור את הדלת, ואינני מכיר אף־אחד... תדפקו על הדלת, זה לא מעניין אותי'... על זה רבנו אומר, שאדם צריך לדעת את זה, שם זה מגיע לעניין של ציבור - ישתוקק אל הטוב הכללי, אך עם־כל־זאת, האדם בעצמו גם־כן צריך קצת 'חמצן' - 'אני צריך לנשום'... ויעקב אבינו הראה לנו את הדרך הזאת - איך אפשר לשלב את הכל ביחד, ואיך הוא בנה את הבית שלו!

נשוב לעניין 'תיקון חצות' - שיש 'תיקון רחל' ו'תיקון לאה', ולמה מתחילים עם 'תיקון רחל'? כי אמרנו שהניסיון של לימוד התורה - שהוא לא יהיה כל־כך בשלימות - זה יותר גדול מעניין של תפילה, כי בתפילה יש פחות את העניין של 'לא לשמה', כי הרי אתה כבר עומד ומתפלל, ויכול להיות שאתה לא זוכה

לכוון בכל מה שאתה מתפלל, אבל בפרט אם אדם זוכה להתבודד להקדוש־ברוך־הוא, איזו דביקות יש יותר?!... אדם שהוא מדבר להקב"ה - הוא מוכרח שזה יהיה **'לשמה'**... ואכן, בעניין של התפילות הקבועות, יכול להיות שאדם אומר את התפילה 'מן השפה ולחוץ' - הוא בכלל לא תופס היכן הוא אוחז בתפילה, הוא פתאום מוצא את עצמו באמצע תפילת שמונה־עשרה, ולא יודע 'איך הגעתי לכאן?'... משא"כ אדם שזוכה להתבודד - זה ענין אחר לגמרי...

וזו המעלה של ההתבודדות, כי בשביל להתבודד ולדבר להקב"ה - אדם מוכרח לצמצם את המוח לחשוב **מה** הוא מדבר... לא מדברים ה"י מאדם שהוא שיכור או מסומם, והוא מדבר סתם דברים...אלא אדם שהוא מיושב בדעתו ב"ה, ופונה עצמו לדבר אל הקב"ה כמה דקות, בזה הוא ממשיך את כל המח שלו בתוך התפילה, וזה נקרא **'תפלה לשמה'**... וכמובן, צריכים לתקן בכל פעם יותר ויותר.

ועל־כן בתיקון חצות אנחנו מתחילים עם 'תיקון רחל' - שזה עניין תיקון **התורה**, שהתורה שלנו תהא **'לשמה'**, ולא תלך לחיצונים ח"ו, שלא תהא התורה שלנו בבחינת "נבילה טובה הימנו" ח"ו, אלא מבקשים מהקב"ה שנזכה ללמוד תורה כמו שצריכים, ואחר כך מגיעים ל'תיקון לאה' - "לַה' הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ תֵּבֵל וְיֹשְׁבֵי בָהּ" וכו' - כל המזמורים שאומרים שם, ואמרים את מזמור נ"א, שבו מבקש דוד המלך "לֵב טָהוֹר בְּרָא לִי אֱלֹקִים וְרוּחַ נָכוֹן חַדֵּשׁ בְּקִרְבִּי" וכו'; ב'תיקון רחל' יש רק את "על נהרות בבל" ו"מזמור לאסף" והפרק החמישי של איכה (רק שני מזמורי תהלים), אבל ב'תיקון לאה' יש כבר שמונה מזמורים כ"כ נפלאים - "מַה תִּשְׁתּוֹחֲחִי נַפְשִׁי וּמַה תֶּהֱמִי עָלָי" - כל הכיסופים והרצונות להקב"ה... אשרי הזוכה להתבונן קצת במה שהוא אומר! ולכל הפחות קצת להתבונן במילים הקדושות!

יש שיחה בסוף ליקו"מ שרבינו אומר, שאמנם לא יכולים לכוון את במשך כל התפילה - מרוב קטרוגים שישנם, זה קשה לאדם, אבל לכל הפחות תיקח קטע אחד של תפילה, ובו תעשה 'תחנה'... למשל: תיקח את מזמור "וַיְבָרֶךְ דָּוִיד" ותאמרו בכוונה, או שאר מזמורים... בכל התפילה קשה לי לכוון, אבל הנה עכשיו נזכרתי להתעורר לזה - מעכשיו אני מכוון! אני אוחז ב'ברוך שאמר', אני אגיד 'ברוך שאמר' עם התלהבות וכוונה! רק 'ברוך שאמר'! אם אכוון גם אח"כ - ב'מזמור לתודה', 'יהי כבוד' - אינני יודע... זה כבר יותר מדי... אבל 'ברוך שאמר'!

צדיקים היו אומרים את 'ברוך שאמר' בהתעוררות גדולה מאד, והעידו על הרה"ק על ר' אהרן מקרלין זי"ע, שהחסידים היו מאחלים לעצמם שפעם אחת בחיים הם יזכו להגיד את ה'ברוך שאמר' כמו הרבי שלהם... **מספרים שהאיכרים שבשדות הסמוכים היו שומעים את ההתלהבות שלו כשאמר את**

ה'ברוך שאמר'... וכן בכל קטע בתפילה - יכולים להתעורר מאד, ובפרט ב'פסוקי דזמרה', כל מזמור זה אוצרות! זה יהלומים! מתחילים ב'הודו', וכן אח"כ כל המזמורים, וחמשת ה"הללויה" וכו', זה אורות נשגבים! ואכן, לכוון בכל דבר כמו שצריך - זה לא כל־כך קל, ולכן לוקחים בכל פעם קטע אחר - 'היום אגיד את המזמור הזה בכוונה ובשמחה!' כי זה עיקר השמחה - שאומרים שירות ותשבחות להקב"ה!

ואחר כך אומרים "ויברך דויד" ושירת הים, שעל זה איתא בזוהר הקדוש, שכשאדם אומר את השירה עם שמחה - יזכה לאומרה יחד עם משיח צדקנו! רבנו ז"ל אומר בספר־המידות (אות חיתון, סעיף א): **'מִי שֶׁקָּשֶׁה לוֹ לְמְצֹא זִוּוּגוֹ יֹאמַר בְּכַוָּנָה שִׁירַת הַיָּם'**; וכלל גדול הוא: בכל פעם שאנחנו מדברים ממציאת הזיווג - מדברים ג"כ מ'שלום־בית'! אז הנה אדם רוצה למצוא זיווגו - אם זה בחור שצריך שידוך, או אדם שצריך 'שלום־בית', אומר רבינו: תגיד את השירה בכוונה! תגיד את שירת הים בקול רם ובהתלהבות! וכשאדם אומר ככה את השירה - הוא מגלה כמה תודה והודאה הוא נותן להקב"ה, שזוהי אכן הסגולה הכי גדולה ל'שלום־בית', שאדם תמיד נותן תודה והודאה להקב"ה! **אדם זכה להתחתן, תתחיל מיום החופה להגיד בכל יום תודה להקדוש־ברוך־הוא - 'ברוך השם, זכיתי להתחתן!'** והוא לא מפסיק להודות!

וזו הסגולה הכי גדולה לשלום־בית, כי הנה עכשיו נתת תודה להקב"ה, וכי עכשיו תריב תעשה מחלוקת ומריבות?!... עכשיו נתת תודה להקב"ה! ואף אדם משמיע את זה בבית - 'אני כ"כ מאושר שזכיתי להתחתן ב"ה!' זה ה'שלום־בית' הכי גדול שיש!

וזה עניין השירה שעם ישראל שרו - שנצלו מרודפיהם ומשונאיהם שרדפו אחריהם עד הים, והכניסו אותם ל'מבוי סתום' עד ש**"וַיִּצְעֲקוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל ה'"** - הם צעקו אל הקב"ה! העניין הזה נעשה לפעמים אצל האדם, שהוא מגיע לכזה מצב חמור של יאוש, ובא הצדיק ואומר: **"דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִסָּעוּ"** - 'קדימה! תלך! רק תצעקו אל הקב"ה ותקפצו לתוך הים, ותראו שהכל יסתדר פתאום... אין ים, אין שום דבר, הכל יבוא על מקומו לשלום'... כך עשו עם ישראל, ואכן נכנסו אל הים, ופתאום אין שום ים... אדרבה, יש להם פירות וכו', וכל הים התהפך לגן־עדן! מה שהיה מקודם ים סוער, השם ישמור, וחשבו שזה הסוף שלהם, רחמנא ליצלן, ואף־אחד לא העלה בדעתו שייכנסו אל הים... וכי מיליונים אנשים ייכנסו בתוך ים? הרי רק הגברים - מגיל עשרים עד גיל שישים - היו שש מאות אלף! ובסך־הכל היו כולם כמה מיליונים, וכי כולם ייכנס אל הים?... 'מה עושים עכשיו?!'... אתה אל תדאג, אתה רק תתקרב אל הצדיק, תקשיב למה שהוא אומר לך, ופתאום תראה שאין שום ים, אין שום דבר, הכל דמיון! ואדרבה, פתאום צומחים פירות נפלאים, וכל מיני דברים שביו להם בתוך

הים, וזוכים לחיות חיים טובים...

הקדוש־ברוך־הוא יעזור, שנזכה להיות מקורבים לצדיקים, לקבל את הלימודים שלהם! ועוד הפעם נאמר, אנחנו רק נגענו בכמה דברים שיש בפרשה, אבל בכלליות, הפרשה מלמדת אותנו את ההתחזקות של יעקב אבינו - שהוא בא לבית לבן, והוא קיבל את הלימוד הזה - כמה צריכים להתחזק בלימוד התורה ובעבודת התפלה, שבזה בונים! כך יעקב אבינו בנה את השבטי י"ה, כך הוא בנה את הילדים שלו, הוא זכה להקים את עם ישראל לדורות עולם, כולנו בני אברהם יצחק ויעקב ובני השבטים, כל אחד שייך לאיזה שבט - יהודה או בנימין, ושאר השבטים, והכלל הוא שכולנו בני שבטי י"ה! יש לנו יחוס גדול ב"ה!

וזה הלימוד של פרשת השבוע, שצריכים להתחזק מאד בלימוד התורה ועבודת התפילה, שהבית שלנו יהיה בית של קדושה, בית של תורה ותפילה, **וכך לחנך את הבית!** ועוד הפעם: אמנם הנשים לא מחויבות בלימוד התורה, אבל צריכים לחנך אותן בפסקי הלכות, לדעת '**איך לשאול שאלה**', וכן **עבודת התפילה** בוודאי ששייך אליהן, ובתמימות ובפשיטות, שאדם יפרש שיחתו ויתבודד להקב"ה - וזה שייך הן לגבר והן לאשה, **זה דבר שמביא את כל הישועות וכל הרחמים וכל הנחמות שעם ישראל צריכים!**

הקדוש־ברוך־הוא יעזור, שנזכה לבית קדוש וטהור, בית שיהיה מלא עם שמחה, מלא עם תורה ותפילה, ישועות ורחמים, ובקרוב יבוא משיח צדקנו ותהא הגאולה השלימה!